

מסורת הש"ס

(א) [בס"א: מרן, (ג) ח"ת, (ג) לעיל ד: גרסות מלא. סוכה ו. שנת קיב: כלס פ"ו מ"א] (ד) כלס פכ"ו מ"ד שנת קיב: (ה) ס"א קמחקה, (ו) [שנת קיב: ע"ז י: (א) ס"א פתח, (ב) ג"ל אחזה] (ט) גי יע"ץ דרבא,

הגהות הב"ח

(א) גמרא שניה לו סנדל דתנן סנדל שנפסקה אחת: (ב) רש"י ד"ה טעור מן המדרס דמי ס"א עס ד"ה אצל וי': (ג) שם מן האין שעדיין היה מדרס לנמא כלס כ"ל ותיבת לקבל טומאה נמקח: (ד) תוס' ד"ה לא אמר וכו' קרפף בית סאמים ואין יכול לנטול מבהמ: (ה) בא"ד דנטול מיעוטא לגבי רבא:

מוסף רש"י

הובא לקמן כד:

רבינו חננאל

מורכב(ת) כרי שהיה נישכר את הווית. לר' אליעזר דאמר אם היה אורכה יתר על שנים כרחה אפילו אמה, אם היא מרובעת לא שרי לטלטלה. ודכי (משכחת) [משחת] לה באיכסותא מוית לוית (אשתכח) [אשכח] טפי מן שנים ברוחבה כר' חנניה בן אנטיגוס (דאמר) הו יהיה לכס גבול לזה אתה (אר') גותן פיאות ואי' אתה גותן פיאות לשכותי ואלו ר' יוסי דאמר אפילו אורכה כשנים ברוחבה (אפילו) מרובע [שיר], דילקי' ממשכן דהוא אורכו ק' אמה ורחבו ג' אמה, שנמצא אורכו מרובע כשנים ברוחבו אפי' דאיכסותן טפי מן שנים ברוחבה שרי. כרב אחא דאמר המעביר ד' אמות ברשות הרבים אינו חייב עד שיעביר הן ואלכסותן. ואמר רב פפא בריק לן רבא עומר ברשות הרבים גבהו י' ורחבו ד' מי בעינן הן ואלכסותן אי לא. וגדרה דלא פרך י' אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צבת אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: עד ששלימו **ליוסר מעשה**. מי אמרינן כיון דלא פרך י' צבת אחת ולא גדר צבת אחת לא הוא היקף צו לשם דירה או דילמא כיון דששמה מיהא הוא החידוש של היקף יותר מעשר חשיב היקף לשם דירה: כל כלי צעלי צסים. לגבי כלי עץ תנינן לה צמסכת כלס (פ"ו מ"ה): **שיעורן כרמונים**. לטהר מטומאתן אצל פחות מכאן חיים עליה ולא מצטיל ליה. שיעורן כרמונים יקצ כמוציא רמון טהור: **וחור וניקב**. אצל הסתימה: וסיקנה. הוא הדין כי לא תיקנה נמי דעיין טמא מדרס הוא והא דנקט מיקנה לרצונא דלא לאו הכי תו לא איזטרירך למימר נפסקה השניה וכו': (ט) **טהור מן המדרס**. דתו לא הוא כלי ולא חזי למדרס מלטמא תו אדס וכלס: אצל כלי הוא דחזי לתשמיש אחרינא ועדיין טומאת מגע מדרס עליו שהרי צשעת פרישתו (ו) מן האוחן שעדיין הוא מדרס לקבל טומאה לטמא כלס קיבל טומאה מאביו והוי ראשון לטומאה ומטמא אולכין ומשקיין: פנים חדשות. אין אונים הללו ממנו ומשניתקנו לא דרסן הוצו לטומאה הראשונה טהרה שרי אין לו סנדל ראשון: לים דין גר גט. אלא מלאך: גגון דין גר גט. אדס גדול: **רחבה שאחורי הצמים**. ואין פתח הצית פתוח לה הוא מוקפת שלא לדירה ואי יותר מצית סאמים היה אין מטלטלין זה אלא צארבע אמות: ואס פתח לו פתח. מן הצית: **פשיטא**. דצפתח ולבסוף הוקף שרי שהרי הוקף לשם פתח: לא לייבא דאזים ציה צי דרי. גורן אחר הצית קודם היקף הרחבה: **מסו**

צטיל לגבי רוצה. והוי כאילו נזרע כולו: והוא לים קרפף יותר מצית סאמים. ואע"ג דהוקף לדירה חשוב כלא הוקף לדירה דהא הוי כולו גינה וגינה לא מהני הוקף לדירה: דלא הוי. ההוא מיעוט דנזרע בית סאמים דלא חשיב להצדל מן החצר ולהקרות לו שס לצדו: **אצל צים סאמים**. נקרא קרפף שלא הוקף לדירה ואע"ג דאילו הוא צאנפי נפשיה צבית סאמים לא מיתסר הכא דנפרץ לאחר וחסר נפרצה לו קיימא לן דאסור לנטול מקרפף לאחר דהוי רשות הנפרצה למקום האסור לה ואוסרין הרשויות זו לזו ואין מטלטלין לא צזה ולא צזה: **כמאן**. אמרי' דשתי רשויות נינהו: כרננן. דלפני עניה דר"ש צפ' כל גגות (לקמן פט). ואמרי כל חד וחד רשות לעצמו ואע"ג דליכא דיורין צהו דליסרו אהדדי אין מטלטלין מזה לזה: **לקולא**. דאפילו המיעוט צית סאמים דמיקרי קרפף כיון דצאנפי נפשיה שרי השתא נמי שרי ולא אסרי אהדדי דאילו היה מחילה ציינהו הוא שרי לנטוליו מזה לזה כר"ש והשתא דנפרצו זה לזה ולא נפרצו לרשות האסור לה אצל יותר מצית סאמים נעשה כרמלית וצהא אפילו ר"ש מודה דאין מטלטלין מחדל לקרפף יותר מצית סאמים שלא הוקף לדירה והכא דנפרצו זה לזה איזעצלאום. נטועין שורות שורות ונחא לצבת שס: לצי רב הולא ויותר מצית סאמים הוא והוקף לדירה וניטע אחרי כן: **קרפף יותר מצית סאמים שלא הוקף לדירה**. ואחרי כן צנה אצלו דירה ואמרי' לקמן הוקף שלא לדירה ולבסוף פתח לו פתח דירת ציתו לא מהני: **יציא הוא עושה פורץ לו פרצה יוסר מעשר**. דהוי כמי שאין מן מחילות וגודר וסותם אותה פירצה ומעמידה על עשר והוי כפתח ולבסוף הוקף לדירה שנפתחה לו דלעולם צעינן שיגדור יותר מעשר אמות דאי פריך עשר לצד וגדרה לא חשיב ההוא היקף לשם דירה אלא כמי שעשה פתח דמד עשר לעולם הוא פתח: **פרץ אצל סתימה וגדרה ועוד פרך אמה אצל סתימת אמה החדשה וגדרה דלא פרך י' אמות כאחד ולא גדר עשר אמות צבת אחת אלא מעט היה פורץ וגודר מיד: עד ששלימו**

ליוסר מעשה. מי אמרינן כיון דלא פרך י' צבת אחת ולא גדר צבת אחת לא הוא היקף צו לשם דירה או דילמא כיון דששמה מיהא הוא החידוש של היקף יותר מעשר חשיב היקף לשם דירה: כל כלי צעלי צסים. לגבי כלי עץ תנינן לה צמסכת כלס (פ"ו מ"ה): **שיעורן כרמונים**. לטהר מטומאתן אצל פחות מכאן חיים עליה ולא מצטיל ליה. שיעורן כרמונים יקצ כמוציא רמון טהור: **וחור וניקב**. אצל הסתימה: וסיקנה. הוא הדין כי לא תיקנה נמי דעיין טמא מדרס הוא והא דנקט מיקנה לרצונא דלא לאו הכי תו לא איזטרירך למימר נפסקה השניה וכו': (ט) **טהור מן המדרס**. דתו לא הוא כלי ולא חזי למדרס מלטמא תו אדס וכלס: אצל כלי הוא דחזי לתשמיש אחרינא ועדיין טומאת מגע מדרס עליו שהרי צשעת פרישתו (ו) מן האוחן שעדיין הוא מדרס לקבל טומאה לטמא כלס קיבל טומאה מאביו והוי ראשון לטומאה ומטמא אולכין ומשקיין: פנים חדשות. אין אונים הללו ממנו ומשניתקנו לא דרסן הוצו לטומאה הראשונה טהרה שרי אין לו סנדל ראשון: לים דין גר גט. אלא מלאך: גגון דין גר גט. אדס גדול: **רחבה שאחורי הבתים אין מטלטלין** (א) סנדל (ב) שנפסקה אחת מאוזניו ותיקנה טמא מדרס נפסקה שניה ותיקנה טהור (בה) מן המדרס אבל טמא מגע מדרס ואמרת עלה מאי שנא ראשונה דהא קיימא שניה שניה נמי הא (ט) קיימא ראשונה ואמרת לן עלה פנים חדשות באו לכאן הכא נמי פנים חדשות באו לכאן (ט) קרי עליה לית דין בר אינש איכא דאמרי כגון דין בר נש אמר רב כהנא רחבה שאחורי הבתים אין מטלטלין בו אלא בד' אמות ואמר רב נחמן ה אם פתח לו פתח מותר לטלטל בכלו פתח מותריו ולא אמרן אלא שפתח ולבסוף הוקף אבל הוקף ולבסוף פתח לא פתח ולבסוף הוקף פשימא לא צריכא דאית ביה בי דרי מהו דתימא אדעתא דבי דרי "עבדיה קמ"ל קרפף יותר מבית סאמים שהוקף לדירה וגתמלא מים סבור רבנן למימר בזרעים דמו ואסיר אמר להו רב אבא (אבוב) (ט) דרב בריה דרב משרשיא הכי אמרינן משמיה דרבא פ מים כנטיעים דמו ושרי אמר

עושיין פסין פרק שני עירובין

כד.

לא אמרן אלא דלא הוי בית סאמים. אע"ג דלרננן קרפף פחות מצית סאמים דינו כקרפף צית סאמים (י) לנטול ממנו לאחר משוס דאין סכרה שיסור שלשה חילוקים צשלשה משהויין הכא לא אסר מיעוט הנזרע לרוב שאינו נזרע צמה שפרוך לו צמלאו דכיון שהוא פחות מצית סאמים לא חשיב

וצטל לגבי רוצ שציו נזרע אצל צית סאמים חשיב טפי ולא צטיל וצנזרע רוצו אפי' לא הוי צית סאמים אסור דצטיל (ט) לגבי רוצו והוא כנזרע כולו: **סנדל שנפסקה ובו**. הוא הדין צלא תקנה נמי דטמא מדרס דאי כשנפסקה פרחא לה טומאה תו לא הדרה לה דלא מצינו טומאה ישנה חוצה אלא צכלי מתכות דמפרס צסוף פ"ק דשנת (ד טז). והא דנקט ותקנה פ"ה לאשמועינן אע"ג דתקנה כי נפסקה שניה טהורה מן המדרס דפנים חדשות צלו לכאן: **אבל טמא מגע מדרס**. פירש הקונטרס משוס דעדיין כלי הוא לאישתמושי ציה תשמישתא אחרינא ולפירשו צפיה נפסקה שניה טמא מגע מדרס וקשה דתנן צהדיא צסיפא דקך משנה צמסכת כלס צפרק כ"ו (מ"ד) לא הספיק לתקן ראשונה עד שנפסקה שניה טהורה וכצ"י חור צו והיה אצל טמא מגע מדרס דעדיין כלי הוא וחזי למלתא קמייתא דהא ציתקנה ראשונה ולפירשו איזטרירך למימיה צרישא ותיקנה דאי לא נתקנה כי נפסקה שניה אינה טמאה אפילו מגע מדרס ואגב דתני צרישא תני נמי צסיפא ומיזה חמימה מתי צו לא מגע מדרס דאס צא לו מגע מדרס ומדרס יחד כגון צדרס עליו הוצ צרגלו יקף או אפי' צמנעל ולא הספיק צפשוטי כלי עץ אצל אינא פנים חדשות למגע מדרס כמו למדרס ולפי רצ"י קמא ניחא דאפילו נפסקו צ' אונים טמא מגע מדרס הואיל וחזי לתשמיש אחרינא וצפרק אלו קשרים (שם דף קיב: פ"ה דטמא מגע מדרס לפי שגנע צעצמו כשהיה אצ הטומאה ולא היציר דטומאת צית הסתימה היא דלא קיימא לן כצי מתיסר דאמר מטמא מדפרס צפשיטות צפרק צהמה המקשה (חולין דף עב:) וצהעור והרעוצ (שם דף קטט:) טומאת צית הסתמים היא ומה שפירש כאן נמי צצשעת פרישתו מאוחן קיבל טומאה מאביו אינו נראה דצפרק צהמה המקשה (שם דף עב:) אמרינן צצעינן צלות מצגד גדול ואין לומר דצמתיקן אחון ראשון לאחר שפתח חציה נעשית מחוצרת וצא לה טומאת מדרס צצטלה לסנדל וכשחור ותפר חציה השניה צא לסנדל מגע מדרס מן האוחן ותו ליכא פנים חדשות דא"כ

תפשוט צעינן דהקומץ רצה (נמחת דף כד.) דלא אמרינן צצע לה טומאה ולהר"ר שמוען מייצב"א דמפרס דלא אמרינן צצע לה טומאה היכא דטומאה צא לו מגופו אתי שפיר ועוד יש לומר דלאחון צא מגע מדרס ומדרס יחד כשתפרה לסנדל והסנדל צטל לאחון דאי אפשר להיות טומאה לזה צלא זה וכיון שצאו לה כאחד אין שייך לומר גציה צצע לה טומאה וריצב"א אומר דלא שייך גצי מגע פנים חדשות דאפילו נפסקו שמי אצויו רצוי לקבל טומאת מגע אס מיחדו לתשמיש אחר ולא נתצטל מורת יחדו מכאן דכל שעה ושעה מתקנו ודעתו להשתמש צו אצל לנעולו אס נפסקו שמי אצויו אפילו מיחדו צטלה דעתו אצל כל אדס: **פשיטא** לא צריכא דאית ביה בי דרי. אררע נתמן דאמר אס פתח צו פתח מותר לנטול פריך דמפרס הש"ס צפתח ולבסוף הוקף ואהא פריך פשיטא אצל אש"ס דמפרס לא אמרן לא פריך דקמ"ל הוקף ולבסוף פתח לא מהני לאפוקי מהני אמוראי דלקמן (ד ה:) גצי צאורינקי: לא

דסימא אדעתא דצי דרי פתחיה. ולאו אדעתא להקיק שס רחצה:

כנטיעים דמי. ומותר לטלטל (בבבול) בבבול, [ובכולן] כחצר דמי דאיכא מאן דעביד בחצירו בריכה של מים.

עין משפט ונר מצוה

כט א ב מיי פט"ו מהל' שבת הלכה ו' טו"ש"ע **א"ח** ט" שנה פתק ט: **ל ג ד מיי** שם הל' ה' טו"ש"ע ס"ב: **לא ה מיי** פ"ו מהל' כלס הלכה ג: **לב ו מיי** פ"ו שם הלכה יב: **לג ז ח מיי** פט"ו מהל' שבת הלכה י' טור ש"ע **א"ח** ס"י שנט: **לד ט ט מיי** שם הלכה ו' טו"ש"ע **א"ח** ס"י שנה פתק יא:

רבינו חננאל (המשך)

רובו בטיל ליה מיעוטו לגבי רובו וחשיב כמי שלא הוקף לדירה כיון שזרעו, ליהוי כי קרפף יתר מבית סאמים שלא הוקף לדירה, כשם שזרעיתן עשאתו כשהו כך תעשהו ביתר מבית סאמים. אלא אי איתמר, הכי איתמר, שרי נזרע מיעוטו שרי אמר רב הונא כו: ר' ירמיה מדיפתי מתני לה לקולא נזרע רובו הרי הוא כהנה ואסור. הא מיעוטו שרי, אמר רב הונא בריה דר' יהושע לא אמרו אלא בית סאמים הא יתר מבית סאמים אפילו שלא נזרע אלא מיעוטו אסור (א) כמאן כרבנן. איצטלאות עיקר המלה ארוות סוסים הוא בלשון יוני, ופירושו כי נטועין אילנות או בצד זה כגון העמלת סוסים בתוך אורוותיהם זה בצד זה. ואסיקנא דאע"ג דאינה עשויה איצטלאות מותר כרב רבנמן, אמר רב נחמן אמר שמואל קרפף יתר מבית סאמים שלא הוקף לדירה, פורץ בו פירצה יתר מעשר אמות, וחורר וגודרו לשם דירה ודיו, וחשוב כאילו הקפוי כולו לשם דירה. וכן אם פריך אמה וגדרה לשם דירה, פריך אמה וגדרה לשם דירה עד שהשלים יתר מעשר אמות גדר לשם דירה, נעשה כאילו הוקף כולו לשם דירה ומותר לטלטל בכלו, ואפילו הוא בית כ"ל כורין. כי הא דתנן כל כלי בעלי בתים שיעורין ברימונים כלומר אם יניקבו כמוציא רימון טהור. ובעי חזקיה ניקב כמוציא זית וסתמו, וחור וניקב כמוציא דית וסתמו, עד שהשלימו למוציא רימון, וא' ליה ר' יוחנן לא לא משנתנו היא זו סנדל שנפסקה אחת מאוזניו ותיקנה טמאה מדרס, גיפסקה שניה ותיקנה טהר מלטמא מדרס כו, ואמרן לן פנים חדשות באו לכאן, הכא נמי פנים חדשות באו לכאן, כלומר אינם אן הן אינם אלא כאילו אחרות חדשות באו עכשיו. קרי חזקיה על ר' יוחנן לית דין בר אינש, כמלאך הוא חשוב שמבין ומוציא אילו החכמות. אמר רב כהנא רחבה שאחורי בתים אין מטלטלין בה אלא בד' אמות. אמר ר"נ אם פתח מן הבתים ולחורו פתח מותר לטלטל בבבול. ודדוקא פתח ולבסוף הקיף דהויה לה הקפה לדירה. אבל הקיף שלא לשם דירה ולבסוף פתח לא. ואמרין פתח מן הבתים פתח ואח"כ הקיפה צריכה למימר, דהא דאי לדירה היא. ופרקינן כגון דאית ליה בהוראה רחבה בי דרי. פי' גורן לרוש עלוי תבואה. מהו דתימא האי פתח לגורן הוא דעבידיה, קמ"ל דכיון דאית ליה פתח ואי דאקיף לדירה הוא דאקיף. קרפף יתר מבית סאמים שהוקף לדירה וגתמלא מים,

^[א] לפי הנראה מן הסוגיא לרננן אפילו צית סאמים אסור ואולי טס"א וצ"ל תמאן כר"ש וצמו שהיה צנמ.